

ΜΗΝΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ
ΧΡΟΝΟΣ Α΄ ΦΥΛΛΟ 7^ο ■ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ 17 ΠΕΙΡΑΙΑΣ ■ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1943

ΣΑΝ ΕΝΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙ...

Πέρασαν χρόνια και καιροί,
πού μέσα μου έκοιμήθη...
Κι' όμως απόψε, θά σ' τὸ πῶ,
σάν ἕνα παραμῦθι:

Νύχτα σάν ὄνειρο,—κι' ἔμεϊς,
βαδίζαμε στήν τύχη·
μέσ' ἀπ' τὰ χεῖλη μας, δειλά,
κυλοῦσαν κάποιοι στίχοι,

κι' ἕνα φεγγάρι τραγικό,
μοῦ θύμιζε, μέ ρίγος,
πόσο τὸ πᾶν εἶναι μηδέν,
κι' ὁ χρόνος εἶναι λίγος,

δταν, ἐσύ, στ' ὠχρὸ του φῶς,
ὕψωνοντας τὸ χέρι,
πέρα, στήν ἄκρη τ' οὐρανοῦ,
μοῦδειξες ἕν' ἀστέρι,

καί μοῦ εἶπες:—Βλέπεις τ' ἄστρο αὐτό,
πού λάμπει σὰ φεγγάρι;
θᾶθελα κάποτε, κρυφά,
νά ρθῆ, καί νά μέ πάρη...

Τὸ εἶπες, καί χαμογέλασες,
καί σῶπασες γιὰ λίγο.
Κι' ἔπειτα πάλι, ξαφνικά,
μοῦ δήλωσες:—Θά φύγω!..!

Κι' ἔφυγες! Ἔφυγες... Γιατί
δέν ἔμενες ἀκόμα;
Τ' ἄργό σου βῆμα, τὸ ἄκουσα
νά προχωρῆ, στό χῶμα,

κι' ἔπειτ', ἄργά, νά χάνεται
κι' ἄργά, νά γίνετ' ἕνα,
μέ τὰ χαμένα, τὰ πικρά
φτωχά μου Περσσμένα...

... Τότε, βαρὺς καί μοναχός,
δίχως νά βγάνω λέξη,
καί μέ τρεμάμενη ψυχὴ
προσμένοντας νά φέξη,

πρὶν τὸ σκοτάδι διαλυθῆ,
καί τὸ φεγγάρι γείρη,
πῆγα καί κάθησα, ξανά,
κοντὰ στό παραθύρι,

κι' ὄλη τὴ νύχτα πέρασα,
κοιτάζοντας τ' ἀστέρι...
Μ' αὐτὸ εἶναι πρᾶμα, πιὰ, παλιό,
—καί μήτε σ' ἐνδιαφέρει...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΕΡΗΜΟΙ

Νυχτώνει στὸν Προφήτη Λιά.
Δυὸ—τρία φῶτα μόνο·
κι' ἔχουμε δῶ στὴν ἔρημιά
περάσει τόσο χρόνο!

Σὲ λίγο σβύνουνε τὰ δυὸ
κι' ἔν ἀπομένει μόλις
καὶ πέρα εἶναι κατάφωνη
κι' ὄλη στὴν τύρβη ἢ πόλις.

Ἔπειτὰ, σβύνει καὶ τὸ φῶς
πού ἔμενε, μονάχο
κι' εἶναι σὰ νὰ βρισκώμαστε
σάν κρεμαστοὶ ἀπὸ βράχο.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

Η ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΣΑ

Μόνο τῆ λύπη κράτησα,
μιὰ λύπη ἀριστοκράτισα.
Λύπη σεμνοῦλα, εὐγενική,
πολύξερη καὶ μυστική.
Λύπη πού δέ στοὺ λέει
ποτέ της γιατί κλαίει...

Ἐκεῖ ξεχνιέται ἀμίλητη
νοσταλγική κι' ἀφίλητη.
Φόρεμα ἐξαιρετο φορεῖ
μ' ὄλο πού δὲν κυκλοφορεῖ.
Ντύνεται καὶ σωπαίνει
σάν κάποιο νὰ προσμένει...

Βγαίνει τῆ νύχτα μόνη της
στολίδι στοὺ μπαλκόνι της.
Βγαίνει, διαλέγει γιὰ κλωστή
φεγγαραχιτίδα ἱριδωτή.
Καὶ χάνδρες ἀρχινάει
τὰ δάκρυα νὰ περνάει...

ὦ τί σὰς τὸ μαρτύρησα,
ἐγὼ πῶς τῆ συντήρησα;
Τάχα δὲν εἶναι μιὰ ντροπή
ὅποιος τὴν κρύβει νὰ τὸ πῆ;
Μιὰ Ἀρχόντισα ἀπ' τὰ ξένα
πού ξέπεσε σὲ μένα;

ΝΟΤΗΣ Κ. ΡΥΣΣΙΑΝΟΣ

ΦΑΝΤΑΣΙΑ

Χρυσάφια μὲς στὴ νύχτα τὰ μαλλιά σου,
τοῦ δρόμου ἐφώτισαν τὸ σκοτάδι.
Ἄκουσθηκ' ἡ φωνή σου σάν τὸ χάδι,
χαρὰ κι' ἀγάπη κρύβεις στὴν καρδιά σου.

Τ' ἀνέμιζ' ὁ ἀγέρας, τὰ σκορποῦσε
σάν στάχια στὸν ἀγρὸ, μὲ τόση χάρη
καὶ σὺ ἐπερπατοῦσες μὲ καμάρι,
ὁ δρόμος ἀπ' τὸ βῆμα σου δονοῦσε.

Χρυσάφια μὲς στὴ νύχτα τὰ μαλλιά σου.
ὦ, ἄγνωστη, τὸ φῶς μὲς στὴ ζωὴ μου
ξανάφερες. Καὶ μέσα στὴν ψυχὴ μου
ἐμίλησε χαρούμεν' ἡ καρδιά σου.

ΠΕΡΣΕΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Π Α Ρ Α Π Ο Ν Ο

Τις άλλες διάβαζα σ' ένα νεανικό περιοδικό της Αθήνας ένα άρθρο του κ. Μελά. Είδα ένα δόκιμο λογοτέχνη να βλέπει με στοργή, να παρακολουθεί και να βοηθάει ακόμα με τη συνεργασία-του τα πρώτα βήματα των νέων. Αυτό μου μεγάλωσε την εκτίμηση που είχα για τον συγγραφέα και το έργο-του, την έκανε πιά αληθινή πιά ατράνταχτη γιατί όσο και νάναι πάντοτε εμείς οι νέοι συμπαθούμε εκείνους που δικαιούν κάποια προσπάθειά-μας. Όμως αυτό δεν εμπόδισε την εκδήλωση κάποιας λύπης, κάποιας πικρίας όχι βέβαια για τη χειρονομία τούτη αλλά για κάποια άλλη που έπρεπε να προηγηθεί. Δεν είναι σωστό να δημιουργούνται τοπικιστικά ζητήματα στην τέχνη. Όμως ας μου επιτρέψει ο κ. Μελάς μιλώντας σ' αυτόν να πω δυό λόγια, να διατυπώσω κάποιο παράπονο των νέων του Πειραιά, σ' όλους εκείνους που έκαναν τα πρώτα λογοτεχνικά-τους βήματα σε τούτη την πόλη, και σ' αυτούς που έζησαν για ένα ωρισμένο διάστημα στην ατμόσφαιρά-της.

Οι νέοι του Πειραιά!

Τους ξέρετε καλά αυτούς τους νέους κ. Μελά. Είναι ίδιοι μ' εκείνους που πριν τριάντα χρόνια άφισαν τους στοχασμούς και τις ανησυχίες-τους να πλανηθούν στις ήρεμες ακρογιαλιές του Σαρωνικού. Είναι ίδιοι με τους συντρόφους της πρώτης νιότης-σας, έχουν τις ίδιες ψυχές, την ίδιαν ορμή, και ζούνε στην ίδιαν ατμόσφαιρά που δεν έχει αλλάξει σχεδόν καθόλου από τότε. Όλα είναι ίδια όπως ήταν πριν τριάντα χρόνια.

Το ίδιο ανακάτωμα του παρδαλού πλήθους που γεμίζει τους γειτονικούς δρόμους του λιμανιού, η ίδια βρωμιά, τα ίδια έξαλλα πάθη στην Τρούμπα. Η ίδια στενοκεφαλιά της αστικής ζωής που κυλάει χωρίς πολλές ταραχές στις άπειρες συνοικίες της πόλης. Η ίδια τέλος στοργή του ζεστού σπιτιού που κρύβει μέσα απ' τους τοίχους-του τόσα σιωπηλά δραματάκια κρυμμένα μ' επιμέλεια κάτω απ' τον μανδύα της αστικής αξιοπρέπειας. Σ' αυτό το περιβάλλον που άλλοτε θολώνει το νού με τη σκληρή αναταραχή της πραγματικότητας, κι' άλλοτε γαληνεύει με το δροσερό αγέρι της Πειραιϊκής και της Καστέλλας ζήσατε κάποτε όπως ζούμε τώρα και μεις.

Μονάχα η συντήρηση δεν ήταν τόσο δύσκολη όσο σήμερα. Μ' αυτό όμως θέλω να πω ότι δε δοκιμάσατε το ίδιο με μας τη σκληρότητα της ζωής. Θα βλέπατε ασφαλώς τότε όπως βλέπουμε και μεις τώρα τους φίλους, τους συντρόφους των ιδανικών να χωρίζονται άθελά-τους από σας, να φεύγουν μ' ένα τελευταίο απελπισμένο βλέμμα για χαιρετισμό. Μ' ένα πονεμένο βλέμμα πούλεγε τόσα πολλά για τη σκληρή ζωή που τους προσγείωσε έτσι άπονα αναγκάζοντάς-τους να δουλέψουν στα μαγαζιά, στα γραφεία, και τις φάμπρικες της πυκνοκατοικημένης πόλης. Ω! είναι βέβαιο πως τα δοκιμάσατε όλα αυτά κ. Μελά. Είναι βέβαιο πως μέσα στην ταραγμένη πόλη, θα είδατε σε στιγμές νοσταλγικής εκμηδένισης, πόσο μικροί είμαστε μπροστά στη

σκληρή πραγματικότητα, που κάθε ώρα και στιγμή μπορεί ν' αγκαλιάσει με τα σιδερένια χέρια-της, και να συντρίψει τον άνθρωπο και τα όνειρά-του. Θα τα είδατε και θα τα νοιώσατε απaráλλαχτα όπως τα νοιώθουμε μείς που ζούμε με το φόβο κάποιας ξαφνικής τσεκουριάς της ζωής, που θα μας κάνει να πάψουμε τα ονειροπολήματα και τις...πάρεργες φιλολογικές ασχολίες, όπως μας λένε οι γύρω. Γιατί το ξέρετε καλά πως οι νέοι του Πειραιά ζούνε μέσα στη σκληρότερη άρνηση, χωρίς καμιά υποστήριξη χωρίς συμπάθεια. Μέσα στην πόλη της χειρωναχτικής δουλειάς ακολουθούνε με τον ίδιο κόπο το μονοπάτι που διαβήκατε κάποτε και σεις μαζί με πολλές αγαπημένες μορφές που έχουν πια χαθεί. Ίσως να σας φαίνονται υπερβολικά όλα αυτά. Όμως πρέπει να παραδεχθήτε πως η λύπη-τους δεν είναι αδικαιολόγητη. Ήρθαν κάμποσες φορές στην Αθήνα και χτύπησαν την πόρτα-σας ζητώντας κάποια βοήθεια, δυό λόγια που θάταν μιά μεγάλη ενθάρρυνση για το ξεκίνημά-τους. Φύγανε πάντοτε απογοητευμένοι για την...απουσία-σας!

Θα ρωτήσετε τώρα. «Τί πάει να πεί Πειραιώτης, τί Αθηναίος; τί δια-

φορά υπάρχει; Νέοι αυτοί, νέοι και σεις. Επειδή δηλαδή έζησα μερικά χρόνια στον Πειραιά πρέπει...» Α, όχι! Μην το πείτε αυτό κ. Μελά. Δυστυχώς παρ' όσα λέγονται σχετικά με το σμίξιμο των δύο πόλεων υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ-τους. Υπάρχει διαφορά ζωής. Κι' ίσως αυτή νά-ναι η αφορμή που κάθε προσπάθεια των νέων της Αθήνας την υποδέχεται η κοινή συμπάθεια των γύρω, ενώ εδώ στον Πειραιά αντικρύζουμε την άρνηση ακόμα κι' από τα σπίτια-μας. Αλλά αυτό-σας είναι γνωστά. Γι' αυτό οι νέοι του Πειραιά ρωτάνε:

«Αν αυτοί που ξέρουν δεν κοιτάζουν με συμπάθεια, δεν στρέψουν συγκινημένοι το βλέμμα πάνω-μας τότε πως μπορούμε να το απαιτήσουμε από κείνους που δεν ξέρουν; Ρωτάνε εσάς κι' όλους εκείνους που έζησαν κάποτε κι' αγάπησαν την ανήσυχη πόλη. Θα ήταν μεγάλη η χαρά-τους, αν μάθαιναν ότι δεν ξεχάστηκε η πολιτεία που πλανιώνται τόσοι αγαπημένοι (σκιοι κι' ότι ο κ. Μελάς πραγματικά δεν ήταν στο σπίτι-του τις μέρες που πήγαν να ζητήσουν την ενίσχυσή-του.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΚΗΣ

ΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΞΕΝΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΑΤΑΞΙΕΣ

Φεύγουν οι λέξεις, χάνονται, περνούν,
 οι ξένες λέξεις, στο μυαλό δεν τις κρατάω,
 τα μαύρα-της τα μάτια όλο κοιτάω,
 γνωστότερη μιά γλώσσα μου μιλούν.
 Χαϊδεύω τα μαλλιά-της και σα μέλι
 που ολόγλυκο σταλάζει από κυφέλη
 το στόμα-μου τα λόγια-της ρουφά.
 —Και λέει και να της τόλεγα στ' αυτί,
 και λέει και να το ήθελε κι' αυτή,
 και λέει και να φιλιόμαστε κρυφά....

ΦΑΙΔΡΟΣ ΜΠΑΡΛΑΣ

Α Π Λ Η Η Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α

Μιά σιωπή τους χώριζε...

Έστεκε ανάμεσά-τους φοβισμένη, δισταχτική στην αίσθηση της δειλιάς-της, με μιάν εγκαρτέρηση αγωνιώδους προσμονής.

Η συναίσθηση μιάς εφτυχίας ολότελα ασυνέφιαστης, η προσφορά στην εκμηδένηση μιάς ζωής παλιάς, αφόρητα δεμένης μ' άστοχες πεποιθήσεις κι' ανωφελές προοπτικές την έκανε να ονειρέβεται την πρωτόφαντη συγκίνηση των πολύμορφων ταξιδιών, τήν εντατική αναζήτηση στη γοητεία του Άγνωστου.

Νοσιάλγησε μιάν Άνοιξη, παισιομένη με δυνατές συγκινήσεις, πέρα απ' τους ορίζοντες που πλάταιναν, πέρ' από τα σύνορα της όμοιας πάντα πλήξης, της ενεργητικής εφχαρίστησης που γεννά μιά στάσιμη και πεζή ζωή.

—Κι' όμως, δέ θα ωφελήσει σε τίποτα να μείνω! Τάραξε τους γοητευτικούς στοχασμούς η φωνή Εκείνου.

Κι' η σιωπή αναλύθηκε σε κομμάτια λυγμικής αγωνίας.

* * *

Πέρα οι Ισκιιοι διάβαιναν σε θλιβερή και μυστηριακή συνοδεία.

Ένα ρυμουλκό έκλαψε ώρα πολλή, κι' ύστερα βυθίστηκε στη θλίψη τής νυχτερινής δυστυχίας.

Κι' εκείνη θάχε κλάψει!..

Το σκοτάδι κατέβηκε ως την ψυχή της κι' η θάλασσα έσμιξε με την υγράδα των ματιών-της.

—Ναί, δέ θα ωφελήσει σε τίποτα.

* * *

Στο μάβρο φόντο τουρανού χιλιάδες μικρά φωσάκια τρεμόσβυναν.

Κι' απάνω στην ατέρμονη άπλα της θάλασσας, κάθε ήχος ζωής διαλύονταν σε μιά παθητική νοσταλγία, σε μιάν ανάταση εξαύλομένης εκμηδένησης.

Μες στη νερένια γαλήνη θάχαν απλωθεί χαβνομένοι μύριοι πόθοι και μιά διάφανη μυστικοπάθεια αναδίνονταν από τις δίπλες του νερού που φάνταζε ν' ανατριχιάζει ηδονικά σε κάθε πνοή πελαγίσιας ονειροπόλησης.

Κι' εκείνος θάχε φύγει!..

Ένα ψυχρό κενό έστεκε κρεμασμένο στη θέση-του, και μι' απελπισμένη διάθεση κομματιάστηκε οδυνηρά!..

* * *

Έμενε να κοιτάζει τα νυσταγμένα φώτα που μάκραιναν ξεφτιζοντας το σκοτεινό τοπίο.

Ένα φεβγαλέο σύννεφο στάλαξε τη θλίψη-του ανάρι' ανάρια και μαλακά σαν τα φύλλα.

Μι' άτονη διάθεση κυμάτισε το σκοπό-της.

Λύγισε απαλά, πουπουλένια' η εγκαρτέρηση και μιά υποψία μαρasmusού κυνήγησε την πλάνη των ονείρων.

—Ναί, δέ θα ωφελούσε πια, σε τίποτα!..

Ρίγησαν οι ελπίδες, κι' αναλύθηκαν στο θλιβερό-τους φυλλορόημα.

Μάκρυνε από το ψυχρό κενό που άφισεν Εκείνος, φέβγοντας.

Και κίνησε σιγά, στοχαστικά.

Κι' η σιωπή διακριτικά τη συνόδεψε.

Πέρα μακρυά, ένα μικρό φωσάκι ξεψυχούσε σταθερά, μοιραία.

ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Δ Υ Τ Ρ Ω Σ Η

Στήν δίδα Θ. Α.

Δόσμου τή πανανθρώπινη φωνή
πλάστη μου τής εύχαριστίας,
ἀπό μιὰ πίστη τοῦ Καλοῦ
ν' ἀναγαλιάσουν οἱ οὐρανοί
—μέσ' στήν ψυχὴ τ' ἀμαρτωλοῦ—
μέ τ' ἄστρα παιδικῆς σοφίας.

Μέσ' στήν καρδιά φῶς καὶ δροσιά
ν' ἀνθοῦν χαρᾶς κι' ἀγάπης κρῖνοι
στοὶ πάνθεο φόντου γαλανοῦ
ν' ἀναπαυτῆ γλυκὰ ἢ ματιὰ
καὶ τ' ἀδιέξοδο τοῦ νοῦ
μι' ἀλήθει' ἀπλή νὰ τὸ φαιδρύνῃ.

Καὶ τῆς Φιλίας τὴν ὤδῃ
γιὰ τὸ μεστὸ πόνου τ' ἀνθρώπου
γιὰ πάθη, μίση του κακὰ
ἀς τήνε ψάλλω σὰν παιδί
μέ τὴν ἀθώωτη πού νικᾷ
στοὶ χαμογέλιο τοῦ προσώπου.

ΝΙΚΟΣ ΕΥΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

Κ Α Λ Ο Κ Α Ι Ρ Ι

Τὸ καλοκαῖρι σίμωσε. Τὸ λένε τὰ τζιτζίκια,
τὸ τραγουδοῦν μυριόστομα τὰ μεστωμένα στάχυα,
τὸ χαιρετοῦνε στὰ βουνὰ τὰ ξαναμένα βράχια,
τὸ δέχονται χαρούμενα τῆς ἀμουδιᾶς τὰ φύκια.

Ὁ ἥλιος στοὶ μεσοῦρανο ψέλνει ψαλμοὺς στὴ φύση
πού χαυνωμένη, ἀφίνεται στὴν πύρινη ἀγκαλιά του,
κι' εἶναι μιὰ νέκρα, μιὰ σιωπὴ, λές καὶ πνοὴ θανάτου
π' ὄλα στὴ γῆ τὰ πέρασε καὶ τώρα τ' ἄχει ἀφήσει..

Στὸν κάμφο τὸ φλεγόμενο, στοὶ λαῦρο πανηγυρί,
πῶχουν, ζωὴ καὶ θάνατος, θρισμβικὰ στημένο,
μ' ἔχουν καὶ μέ τιμητικὰ δικό τους καλεσμένο.

Κι' ὡς μιὰ τρελλὴν ἐπιθυμιὰ νοιώθει ἡ ψυχὴ νὰ γείρει
καὶ μέσ' σ' αὐτὴ τὴ χάνωση ν' ἀναπαυτεῖ στοὺν ὕπνο,
μέ σέρνουν δίχως θέληση στοὶ μυστικὸ τοῦς δεῖπνο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΙΑΣΙΟΣ

Θ Α Ϊ Ψ Η

Μέσ' στὴ μονοτονία τῆς σιγῆς
κάτι ἀπαλὰ, γλυκὰ σιγοχτυπάει·
δέν εἶν' ἡ στάλα, στάλα τῆς πηγῆς
οὔτε κι' ὁ χρόνος πού σιγὰ κατρακυλάει.

Εἶν' τῆς καρδιᾶς οἱ χτύποι πού πνιχτὰ
τὰ μυστικὰ τῆς κάπου ψιθυρίζουν
δυὸ θάκρυα πέφτουν μιὰ ψυχὴ σκιρτᾷ
κι' ἔξω τὰ δέντρα στοὶ βοριά σφυρίζουν...·

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΥΛΑΤΟΣ

G O E T H E

ΕΠΙΚΗ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Ο επικός κι' ο δραματικός ποιητής υποτάσσονται στους κοινούς κανόνες της ποίησης και πιάτο ακόμα στους κανόνες της ενότητας και της δράσης. Εξάλλου κι' οι δύο-τους καταπιάνονται με τα ίδια αντικείμενα και μεταχειρίζονται οποιαδήποτε και κάθε είδους θέματα.

Διαφέρουν όμως ουσιαστικά στο ότι, ενώ ο επικός ποιητής παρουσιάζει ένα περιστατικό ολότελα περασμένο, ο δραματικός το παρασταίνει σαν τέλεια σύγχρονο.

Εξετάζοντας πάλι με λεπτομέρεια τους νόμους και τους κανόνες που ακολουθούν κι' οι δύο για την περιγραφή και την ανάλυση της ανθρώπινης φύσης, ανάγκη να φανταστούμε τον επικό ποιητή και το μίμο περιτριγυρισμένους, τον πρώτο από το ήσυχο ακροατήριό-του και το δεύτερο από τους ανυπόμονους θεατές κι' ακροατές-του. Στην περίπτωση τούτη, έφκολα θα καταλάβουμε τι ταιριάζει αρμονικώτερα στο καθένα από τα είδη αφτά του ποιητικού λόγου, και θα ξεχωρίσουμε τα αντικείμενα που ανήκουν κυρίως στο καθένα, και τα θέματα που μπορούν να φανούν εξυπηρετικά και χρησιμοποίησιμα.

Τα αντικείμενα που χρησιμοποιεί το Έπος κι' η Τραγωδία πρέπει νάναι καθαρά ανθρώπινα και σπουδαία, γιομάτα πάθος, που τίποτε να μην εμποδίζει την αφτενέργειά-τους μήτε ηθικά, μηχανικά ή πολιτικά αίτια, εξόν από την ίδια-τους την προσωπικότητα. Από την πλευρά τούτη, οι Ελληνικοί μύθοι της ηρωϊκής εποχής είταν οι πιο ταιριαστοί για τους ποιητές. Κι' ενώ η επική ποίηση παρουσιάζει κατά κύριο λόγο μιάν ωρισμένη προσωπική δράση, η τραγωδία

περιγράφει ωρισμένο πάθος του ήρωά-της. Η επική ποίηση δείχνει τον άνθρωπο στη δράση-του, γενικά, την εξωτερική: στους πολέμους στα ταξίδια και σε κάθε είδους επιχείρηση που να κλείνει και το αισθηματικό στοιχείο στην έκτασή-της. Η τραγωδία παρουσιάζει την εσωτερική δράση του ανθρώπου και γι' αφτόν ακριβώς το λόγο δέ χρειάζεται μεγαλύτερο χώρο η σκηνηκή δράση της σωστής τραγωδίας.

Τρεις κόσμους ειν' υποχρεομένα και τα δύο τούτα ποιητικά είδη να εξετάζουν από κοινού. Α!) Το Φυσικό κόσμο, και κατά κύριο λόγο τον κοντινό, τον κόσμο που περιβάλλει τα πρόσωπα του έργου και που σ' αφτόν ανήκουν. Στον κόσμο τούτον, ο ποιητής της τραγωδίας στέκει συνήθως ή στρέφεται γύρω από ένα σταθερό σημείο, ενώ αντίθετα ο επικός ποιητής κινιέται πιο λέφτερα και σε μεγαλύτερο χώρο.

Κατά δεύτερο λόγο, τον πιο μακρυνό φυσικό κόσμο, δηλαδή τη φύση ολάκαιρη. Αφτό τον κόσμο, ο επικός—που αποτελείται πιάτορο στη φαντασία—τον φέρνει περισσότερο κοντά-μας με τις παρομοιώσεις και τις εικόνες-του Σπάνια και μετρημένα τον χρησιμοποιεί ο δραματικός ποιητής.

Β!) Τον ηθικό κόσμο—πούνι πάντα κοινός και για τα δύο είδη της ποίησης—που περιγράφεται με μεγάλη μάλιστα επιτυχία και στις φυσιολογικές-του περιπτώσεις και στις παθολογικές.

Γ!) Τον κόσμο της Φαντασίας, του προαισθήματος, του οραματισμού, της σύμπτωσης, του πεπρωμένου. Ο κόσμος αφτός είναι λέφτερος και για τους δύο, μόνο που

πρέπει να τον χρησιμοποιεί κανείς λογικά, πράγμα αρκετά δύσκολο για τους νεώτερους που δεν τους είναι έφκολο ν' αντικαταστήσουν όλα κείνα τα υπερφυσικά όντα, τους αρχαίους Θεούς, τους μάντεξ και τους χρησμούς-των.

Αν εξετάσουμε γενικώτερα τον τρόπο που μεταχειρίζονται τα θέματα-τους οι δυό τούτοι ποιητές, βλέπουμε πως ο επικός που περιγράφει ένα γεγονός ολότελα περασμένο, φανερώνεται σε μας σαν άνθρωπος σοφός, που στέκει πάνω από τα γεγονότα με τη γαλήνια σωφροσύνη-του. Της τέχνης-του σκοπός είναι να ειρηνέψει τους ακροατές-του κι' έτσι να τον ακούν και να τον παρακολουθούν εφχάριστα και πολλήν ώρα. Μοιράζει ανάλογα κι' εξίσου το ενδιαφέρον επειδή δέ μπορεί έφκολα να πετύχει τ' αντιστάθμισμα μιάς πολύ δυνατής εντύπωσης. Κινιέται μ' άνεση και λέφτερα προχωράει στην αφήγηση και με την ίδιαν εφκολία άμα χρειαστεί κι' άμα θέλει, ξαναγυρίζει πίσω. Τον ακλουθάει κανείς παντού γιατί απεφθύνεται μονάχα σχεδόν στη φαντασία, τη δύναμη που αναπαράγει τις εικόνες και που της είναι αδιάφορο ίσαμ' ένα σημείο αν θα φέρει τη μιάν ή την άλλην. Ο επικός σαν ανώτερο, να πούμε, όν, δέ θάπρεπε να φανερώνεται ο ίδιος στο ποίημά-του. Καλά θάταν αν μπορούσε να το απαγγέλει κρυμένος πίσω από ένα παραπέτασμα π.χ., σε τρόπο που να νομίζουμε πως σκούμε την ίδια τη φωνή της Μούσας, χά-

νοντας έτσι κάθε ιδέα προσωπικότητας.

Στην αντίθετην ακριβώς μοίρα βρίσκεται ο μίμος. Φανερώνεται σε μας σαν ένα υποκείμενο ωρισμένο και πασκίζει να μας κάνει να ενδιαφερθούμε για το άτομό-του μονάχα και παράλληλα να προσέξουμε το περιβάλλον πούναι στενώτατα δεμένο μ' αφτό, σε τρόπο που να συμπάσχουμε στους πόνους-του, ψυχικούς ή σωματικούς, νάμαστε πρόθυμοι να συμεριστούμε τις δυστυχίες-του και για χάρη-του να ξεχνάμε τον ίδιομας εαφτό. Βέβαια, μπαίνει κι' αφτός σιγά—σιγά και προχωράει στο έργο-του, μπορεί όμως πολλές φορές να προσπαθήσει να επιδοάσει με τρόπο ζωηρότερο και τολμηρότερο, επειδή το ταφτοχρονο των αισθημάτων επιτρέπει στον ποιητή της τραγωδίας να σβύσει ή ν' αντισταθμίσει μιά δυνατήν εντύπωση με μιάν άλλη ασθενέστερη. Ανάγκη λοιπόν νάναι διεγερμένες οι αισθήσεις του θεατή κι' ακροστή με τρόπο κατάλληλο και σε τόνο ψηλό. Τούτη η υπερένταση πρέπει νάναι συνεχής. Δεν επιτρέπεται και δεν πρέπει ν' απασχολεί το νού-του με συλλογισμούς. Η φαντασία-του πρέπει να μένει αχρησιμοποίητη, ήρεμη κι' αφτός να παρακολουθεί με προσήλωση και πάθος το έργο. Κι' όταν ακόμα μας ιστορούνε κάτι, πρέπει και παραστατικά, την ίδια στιγμή, να παρουσιάζεται μπρος στα μάτια-μας.

Μεταφραστική προσπάθεια Ρ. Ε. Β.

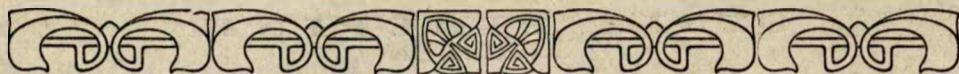
Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΚΗΔΕΙΑ

Στό Νίκο Χάκκα

Δέν ήρθες στόν περίπατο, τί κρίμα,
τό χτεσινό το βράδυ στό λιμάνι,
πού ήταν όλη ή φύσις άγιασμένη
καί τυλιγμένη, λές, μέσ στό λιβάνι..

Κι' όλο περίμενα μήν έρθεις!...
κι' ώς έπεφτε τό σούρουπο μοδ έφάνη
πώς έθυμιάτιζε βουβά ή όμίχλη,
έκείνο πούχε μέσα μου πεθάνει!...

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΟΝΕΙΡΟ ΘΑΤΑΝ!...

Κι' ακόμα δέ μόρεσα νά καταλάβω πώς μπο-
ρει νά πεθάνη μιὰ γυναίκα πού αγαπιέται.

Κ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Δέ μπορεί, ὄνειρο θάταν!.. Βέβαια ὄνειρο. Ἔνα ὄνειρο φριχτό. Σήμερα ξύπνησα μέ τήν ψυχὴ γιομάτη πόνο. Σὰ νάταν ἀλήθεια..

Μ' ἀφοῦ ὁ ἥλιος βγήκε—τόν εἶδα!— ἀπό κεῖ ποῦχε βγεῖ καί χτές καί προ-
χτές! Διάσχιζε πάλι καί σήμερα ὀλό-
χρυσος τὸ καταγάλαζο σεντόνι τ'
οὐρανοῦ. Μ' ἀφοῦ πάλι τὸ σπῆτι μας
τῶπιζαν οἱ εὐωδιές τῶν λουλουδι-
ῶν καί τὰ πουλιά—καθὼς κι' ἐχτές—
ἐρωτεύονται πάνω στὰ κλώνια καί γι-
ομίζουσι τὸν κῆπο μέ παθητικούς κε-
λαηδισμοὺς! Δέ μπορεί παρὰ νάταν
ὄνειρο..

Νά, σέ λίγο θάρθει κι' Ἐκείνη
φορτωμένη λουλούδια, φορώντας τὸ
μεγάλο ψάθινο καπέλλο της καί τ'
άνοιξιάτικο κόκκινο φουστάνι της.
Θά σταθεῖ λαχανιασμένη στήν πόρ-
τα, μέ τὸ πρόσωπο ξαναμμένο. Θά
κοιτάξει μέ τὰ γλυκὰ καστανά της
μάτια τριγύρω καί, σὰ μέ δεῖ ξύπνιο
θά τρέξει καί θά μοῦ δώσει ἕνα πε-
ταχτὸ φιλί μέ τὰ δυὸ της κεράσια
ποῦχει γιὰ χεῖλη. Ὑστερα τραγου-
δώντας θά βάλει τὰ φρέσκα λου-
δια στὰ βάζα.

Τώρα πού θάρθει, θά τήν τραβή-
ξω στήν ἀγκαλιά μου καί θά τὴ γιο-
μίσω φιλιὰ τρελλὰ, δυνατὰ, ἔτσι γιὰ
νά ἐκδικηθῶ τὸνειρο καί θά γελάω,
θά γελάω ἐπειδὴ ἦταν ὄνειρο.

Ὑστερα θά σοβαρευθῶ. Θά πάρω
ὕφος λίγο μελαγχολικὸ καί θά τῆς
πῶ. Μά πῶς θά μπορέσω ἐγὼ νά
σοβαρευθῶ πού ὅλη τὴν ὥρα θά γε-
λάω!.. Καί θά παραξενευτεῖ πού θά
μέ δεῖ ἔτσι. Στὸ προσωπάκι της θά
ζωγραφιστοῦν κάτι γκριμάτσες ἀπο-
ρίας! Ἴσως καί νά πεισμῶσει λιγά-

κι πού ἐγὼ δέ θά μπορέσω νά τῆς
ἐξηγήσω ἀπὸ τὰ γέλια. Μά θά γε-
λάω, θά γελάω... Καί πῶς εἶναι νά μὴ
γελαῶς ἀφοῦ ἦταν ὄνειρο;.. Χά, χά, χά.

Θά τῆς τὸ πῶ ὅμως. Θά τῆς πῶ
πῶς τὴν εἶδα χτές μέσα σ' ἕνα φέ-
ρετρο μέ τὸ νυφικὸ της καί μέ τὰ
χέρια στυρωμένα στὰ στήθια. Καί τὸ
κορμί της σκεπασμένο ὀλάκαιρο μέ
λουλούδια Μὲπολλά λουλούδια. Κά-
τι φωνές καί κλάμματα βουρίζουν ἀ-
κόμα στ' αὐτιά μου. Θυμᾶμαι ἀκόμα
ἕνα λάκκο ἀνάμεσα σέ σταυροὺς κι'
ἐκείνη μέσ στο φέρετρο, μέ πρόσωπο
χλωμό, νάχει ἕνα ὕφος παραπονια-
ρικο, σὰ νάλεγε: «Γιατί μοῦ στερή-
σατε τὴ γλυκειὰ μου ζωὴ; Γιατί;» Κι'
ἐγὼ τότε—θυμᾶμαι ἀκόμα—πῶς ἔσκα-
σα στὰ γέλια. Καί γέλαγα... Γέλαγα
ἐπειδὴ ἦταν ὄνειρο κι' ἀκόμα τώρα
γι' αὐτὸ γελάω.

Ὁνειρο ποῦταν ἀλήθεια καί τὸ ση-
μερινό! Ὅχι, τὸ χτεσινὸ. Οὔτε, τ' αὐ-
ριανό! Χά, χά, χά!..

Μά ὅλο γελάω! Τί ἔπαθα; Γελάω.
Ἄμ βέβαια γελάω. Ἄφοῦ εἶμαι εὐ-
τυχισμένος τί θά κάνω; Κι' ὕστερα,
λένε, πῶς εὐτυχία δέν ὑπάρχει... Ἐ-
γὼ τάχα, δέν εἶμαι εὐτυχισμένος; Ἀ-
φοῦ ἔχω τὴν ἀγαποῦλα μου κοντά
μου; Νά τὴν! Πάνω στο πιάνο. Μὲ
κοιτάει μέ χαμογέλιο πίσω ἀπὸ ἕνα
τετράγωνο γυαλάκι. Μά τὴν ἔχω ἀ-
κόμα καί πιὸ πολὺ κοντά μου. Νά,
ἐδῶ, μέσα μου. Τὴ νιώθω μέσ στήν
ψυχὴ μου. Γι' αὐτὸ κι' εἶναι βαρεὶά
ἢ ψυχὴ μου. Βέβαια, γι' αὐτό...
Μά τί ὄνειρο πού ἦταν!... Εἶναι νά
ξεκαρδίζεσαι κανεῖς... Χά, χά, χά!..

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ

ΘΥΣΙΑ ΕΣΠΕΡΙΝΗ

Τό βρωμερό τό ντύμα μου άπόψε τ'όχω κάψει
στού πόνου τό βωμό
καί ζήτησα νά τυλιχτώ μέ τής φωτιᾶς τή λάμψη
κι' άκόμα θυμώς πονώ.

Σάν τό Ζαχαῖο ν' άνεβώ πα' στή μουριά ζητούσα
τής σκέψης τής ψηλῆς
κι' όταν 'πο πάνω άπ' τήν κορφή γιά τόν Μεσσία κοιτούσα
δέν βρέθηκε κανείς.

Καί τώρα πούφτασ' ή βραδιά καί τοῦ ήλιου τό γέρμα
άπλώνεται γοργό
θυσία προσφέρω έσπερινή—μακριά μου είναι τό τέρμα
θύτης καί θυμα έγώ.

ΝΙΚΟΣ ΑΤΕΛΛΑΝΟΣ

Τ Ε Τ Ρ Α Σ Τ Ι Χ Α

1

Μή τούς ζηλεύεις τούς θνητούς ψυχή παραδαρμένη
καθώς τραβούν όλόχαροι μέσ στό στρατί τής ζήσης·
είν' ή χαρά τους ψεύτικια, στό βούρκο πατημένη
κι' 'σως συνήθεια πούμεινε· γι' αυτό νά τούς θρηνήσεις.

2

Στείρα βραδυά, δέ μόρεσα νά μη σε τραγουδήσω
καθώς στενά μέσ στό κλουβί τής σάρκας μ' έχεις κλείσει
καί δέ μπορώ στούς θεϊκούς τούς κόσμους νά γυρίσω
μια κι' άπό λάθος μ' έχουνε στόν κόσμο έδώ γενήσει.

3

'Η άνοιξη ώς έφτασε, να φύγεις άπομένει
πρίν πόθους που κοιμήθηκαν γιά σένα μου ξυπνήσεις
κι' έγώ σε θέλω μέσα μου άπ' τήν ύλη λυτρωμένη,
παιδούλα, που τό νόημα μου χάρισε τής ζήσης.

ΘΑΝΟΣ ΚΑΡΔΑΛΙΝΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΝΑ ΑΣΧΗΜΟ ΚΟΡΙΤΣΙ

—Οὐφ!.. Βαρέθηκα πιά!..

Πέταξε τὸ μικρὸ γκριζο καπελάκι της βαρετὰ σὲ μιὰ καρέκλα, σήκωσε μὲ μιὰ κίνηση ἄτονη τὰ μακρὰ, μαύρα μαλλιά της, κι' ἄφησε βαρὺ, παράλυτο τὸ σῶμα της νὰ πέσει στὸ στολισμένον ἀπ' τὰ πλούσια μαξιλαράκια ντιβάνι. Γιὰ πολλὴν ὥρα τὰ μάτια της μείνανε καρφωμένα ψηλά στὸ ταβάνι, ἀφηρημένα. Τὸ σῶμα της ἕνα σῶμα λεπτὸ, κοκκαλιάρικο—ἔμεινε ἀκίνητο, χωρὶς ζωὴ. Τὸ ἀριστερὸ τῆς πόδι κρεμόταν στὸ πάτωμα. Ξεκάρφωσε τὰ μάτια ἀπὸ ψηλά, κι' ἄφησε τὸ βλέμμα της θολὸ νὰ πλανηθεῖ ἕνα γύρω στὴν κάμαρα, ἀνέκφραστα, ὀμαλὰ, σὰν νὰ τὰ εὔρισκε ὄλα καλοβαλμένα, με τάξη δίχως καμμιὰν ἀντίρρηση.

Σηκώθηκε ἀργὰ καὶ στάθηκε μπρὸς στὸν καθρέφτη. Τὸ μισὸ κορμὶ—ἀπ' τὴ μέση καὶ πάνω—τυπώθηκε πιστὰ, ἀκίνητο, στὴ γυαλιστερὴ πλάκα. Ἐνα ἀδύνατο, στενοθώρακο στήθος προσπαθοῦσε μὲ κόπο νὰ κρατήσῃ κάποιον δυσανάλογο, βαρὺ μεγάλο κεφάλι. Στὸ δεξιὸ μέρος τῆς πλάτης μιὰ μικρὴ προεξοχή, ἀλλὰ ἀρκετὰ αἰσθητὴ. Κάτω ἀπὸ ἕνα τετράγωνο κούτελο στέκονταν σὰν μικρὲς τελείες, δυὸ ξέθωρα, στρογγυλὰ μάτια. Μιὰ μεγάλη, γαμπῆ μύτη ἔπιανε μεγαλόπρεπα τὸ περισσότερο μέρος τοῦ προσώπου. Τὰ χεῖλη παχειὰ, μεγάλα κρέμονταν σὰν ὄριμα οὔκα. Ἰοὺ καὶ πού—σὲ ἰσόχρονα διαστήματα—τὸ πᾶν χεῖλι σηκωνόταν ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, χαράζοντας μιὰ καμπυλωτὴ, βαθουλῆ γραμμὴ στο μάγουλο κι' ἀφίνοντας νὰ φανοῦν μερικὰ κακοβαλμένα, μεγάλα κίτρινα δόντια,

Ἐμεινε πολλὴν ὥρα ἔτσι ἄσκοπα, ἀκίνητη. Ἐπειτα τράβηξε στὸ μικρὸ παράθυρο, τὸ ἀνοιξε κι' ἔγυρε ἀπότομα στὸ στενὸ πεζοῦλι. Ὁ ἥλιος εἶχε πέσει βαθειὰ πίσω ἀπὸ κάτι χαμηλὰ, γαλάζια βουναλάκια. Ἐνα ψυχρὸ ἀεράκι ἐρχόταν ἀπ' τὴ θάλασσα, πού τὸ δεχόταν μ' εὐχαρίστηση στὸ πρόσωπο καὶ στὰ γυμνὰ χέρια. Μιὰ ἀραιὴ ἄχνα ἔπεφτε γύρω, πού λίγο—λίγο ἔπερνε ἕνα πυκνὸ, σκοτεινὸ χρῶμα, περιορίζοντας τὴ ματιὰ στὰ πολὺ κοντινὰ πράγματα. Πνιχτὰ, βαθειὰ, σὰν ἀπὸ κάποιο μακρυνὸ κόσμον χαρᾶς, ἔφταναν οἱ φωνὲς καὶ τὰ γέλοια τῶν παιδιῶν. Λιγοστοὶ οἱ διαβάτες... Πόσο τῆς ἄρεσε αὐτὴ ἡ ὥρα... Πιὸ πέρα—ἐκεῖ στὴ στροφή τοῦ δρόμου—μιὰ ψηλὴ, γυρτὴ λεῦκα, ἀργοκινιζόταν θλιμμένα στὸ βραδυνὸ ἀεράκι. Ἀπὸ πολὺ καιρὸ στεκόταν ἐκεῖ, σὰν κάποιον νὰ προσμένει στωϊκὰ... Τὴν ἔνοιωθε καλά καὶ τὴν κοίταζε μὲ μεγάλη προσοχὴ καὶ θλίψη... Κι' εὔρισκε κάποιον βάλσαμον στὴν καρδιά, καὶ στὸ θρόισμά της τ' ἀνείποτα παρήγορα λόγια πού δὲν ἄκουσε ποτέ... Καὶ ψιθύριζε συχνὰ, θλιμμένα.

—Ὡστε καὶ σὺ περιμένεις; Πόσο καλὰ σὲ νοιώθω!..

Νὰ, γιατί τῆς ἄρεσε αὐτὴ τοῦ σούρουπου ἡ ὥρα! Καὶ καθόταν ὥσπου νὰ σβυστεῖ μέσα στὴ σκοτεινιά τῆς μαύρης νύχτας ἡ ψηλὴ σιλουέτα τῆς λεύκας...

Πόσο ἀργὰ κυλοῦσαν οἱ ὄρες τὸ βράδυ!... Καὶ στριφογύριζε στὸ κρεβάτι νευριασμένα. Οἱ σκέψεις δὲν τὴν ἄφιναν νὰ κλείσει μάτι. Καὶ κάθε βράδυ τὰ ἴδια. Τὰ ἔβαζε μὲ

τούς γονείς της, με τόν έαυτό της, με τήν τύχη της και με τό Θεό άκόμη. "Ολοι αύτοί ήταν φταιχτες για τή μοίρα της. Ναί! ναί!.. Γιατί κι' αύτή νά μή μπορεί νά χαρεί τή ζωή όπως όλα τάλλα κορίτσια!.. "Α! όχι, τό ήξερε πώς ήταν άσχημη, μιá πολύ άσχημη.—«Είμαι ένα τέρας— έλεγε μά ή καρδιά μου, πόσο καλή, πόσο ώραία! έτοιμη πάντα για μιá μεγάλη θυσία!.. Και διψούσε γι' αύτήν, πού ήταν κάτι τό ιερό, τό άνέκφραστο. "Απ' τά πολλά βιβλία πού είχε διαβάσει, σχημάτισε μιá πιστή απόδειξη για' όλα αύτά, χωρίς καμιá προσωπική πείρα. Η ξεκάθαρη αύτή νόηση τής αγάπης τής δημιουργησε μιá μεγάλη λαχτάρα, κρυμένη κάτω άπ' τό βαθύ της πόνο. Θά μπορούσε νά δώσει ότι τής ζητούσαν, και τή ζωή της, στη ζήση μιás λιγώους αγάπης! Τί μεγάλη, τί ώραία θυσία! Μα τό χειρότερο όμως τήν πείραζαν, στη Δημαρχεία πού δούλευε, κοί μάλιστα όταν τύχαινε νά παντρευτεί καμιá από κεί μέσα.—«Και σ'ά δικά σου "Αννα!» τής φώναζαν όλοι μαζί, με κάποιο ειρωνικό χαμόγελο. Τί άπαίσιο πού είναι αύτό τό γέλιο! "Αλήθεια τί όμορφα πού μάς διασκεδάζει πολλές φορές ό πόνος του άλλου! Είμαστε τέτοιοι έμεις οί άνθρωποι σαν δέ βρίσκουμε τίποτα καλύτερο νά κάνουμε!..

Μιá μέρα έτυχε νάχουν περισσότερη δουλειά και έμεινε λίγο άργά. Σάν βγήκε έξω ό ήλιος είχε γύρει. Μερικά σύννεφα γκρίζα στέκονταν κατά τή δύση κι' όλο μεγάλωναν άπειλητικά. "Ένας άέρας φυσούσε άστατα, σκορπώντας τά κιτρινασμένα φύλλα από τά δέντρα. "Όλα γύρω είχαν πάρει ένα σκοτεινό, πηχτό χρώμα πρόωρου φθινόπωρου. "Ανάπνευσε βαθειά, πήρε τό καπελάκι της στο χέρι και τράβηξε άργά τό δρόμο για τή μοναχική της καμαρούλα.. "Η ίδια ζωή πάντα!..

Πέρασε τούς κεντρικούς δρόμους τούς ασφαλτοστρωμένους και μπήκε στη σκοτεινή, σκονισμένη συνοικία πού έμενε. "Ο δρόμος γεμάτος

βράχια, βρισκόταν πάνω άπ' τή θάλασσα. Στάθηκε λίγα λεπτά και κοίταξε τά νερά, μαύρα, άγρια, νά πέφτουν πάνω στα βράχια. "Ένας νέος καθόταν πιό πέρα πάνω σε κάτι τετράγωνες, κίτρινες πέτρες, άπομεινόρια από αρχαία τείχη. Είταν πολύ νέος και ώραίος! Τήν κοίταξε μέσα στα μάτια έκπληχτα πού άν δέν είταν... θάλεγε πώς τή θαύμαζε! "Επειτα, άρχισε νά φέρνει προσεχτικά τό βλέμα του σε όλο της τό σώμα. Τά μάτια του άστραφταν! Αύτή έκανε νά φύγει θυμωμένη, γιατί ήξερε πώς κάποια κοροϊδία τήν περιμένε κι' έδω.

—Μα... μα!.. ρρρ... ρί... α!.. άκούστηκε μιá λυπημένη, πνιχτή φωνή πίσω της.

"Έκπληχτη γύρισε κι' είδε τό νέο χλωμό, φοβισμένο δίπλα της.

—"Ω! δεσποινίς.. με συγχωρείτε!.. Νά ξέρατε!.. Μή φεύγετε σας παρακαλώ!.. Καθηστε λίγο μαζί μου.. Πόσο καλό θά μου κάνετε!.. Θά σας τά πω όλα.. Μείνετε, μη φοβάστε!..

"Η φωνή του έτσι τρεμουλιαστή όπως έβγαине, είχε κάτι τό πονεμένο κι' έδειχνε μιá ειλικρίνεια. Χωρίς νά τό καταλάβει βρέθηκε καθισμένη κοντά του πάνω στην κίτρινη, τετράγωνη πέτρα. Πώς έγινε αύτό δέν ξέρει! Αύτός όλο τήν κοίταζε κι' άρχισε νά τής λήη κάτι παράξενα λόγια!

—Ναί! τής μοιάζετε καταπληκτικά! Μόλις σας είδα νόμισα πώς είταν ή Μαρία, ή άδελφούλα μου.. "Ετσι άσχημη είταν και κεινη!.. Τά ίδια στρογγυλά μάτια, ή ίδια καμπουριασστή μύτη, τά ίδια χείλια!.. "Ω! κι' αύτό πού κάνετε από συνήθεια, νά... πώς νά τό πω; πού άνεβάζετε κάθε λίγο τό άπάνω χέλι και φαίνονται τά κακοφτιαγμένα, μεγάλα δόντια, κι' αύτό τό έκανε και κεινη!.. "Όλα τά ίδια! Τό κοκαλιάρικο κορμί, με τή μικρή καμπούρα στο δεξι πλευρό!.. Θεέ μου, τί όμοιότητα, άν δέν άλλαζαν τά όνόματα θά πίστευα σε νεκρανάσταση!.. Μή με κοιτάτε έτσι.. Πέστε με ότι θέλετε' τρελλό!.. μά γαληνέψετε τό βλέμμα, τή μορφή σας

Είταν τόσο καλή ή καυμένη ή αδελφοδρα μου!.. Κι' όμως πέθανε' αυτόκτόνησε καλλίτερα. Αυτόκτόνησε γιατί' είχε βαρεθεί πιά.. Κανέννας, έλεγες, δέν τήν πρόσεχε. Κανέννας δέν τής είχε δείξει μιὰ αγάπη ἄλλη, διαφορετική ἀπ' αὐτὴ πού τής εἶχαμε ὀλοὶ στό σπῖτι.« Ὅποιος γεννιέται σάν καὶ μένα ἔτσι ἄσχημη, πρέπει νὰ χάνεται ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου, δέν εἶναι παρὰ ἓνα τίποτα. Ἡ καρδιά τοῦ ὄσο μεγάλη, ὄσο φραϊά κι' ἂν εἶναι δέν ἀξίζει. Μόνο ἡ ὀμορφιά!..» Ἀν δέν ἔχεις τὸ θάρρος νὰ φύγεις ἀπ' τὸν κόσμον, νὰ γκρεμίσεις τὴν ἄχαρη ζωὴ σου, τότε.. τότε πρέπει νὰ ἔχεις ὄλο τὸ θράσος νὰ βρῖσεις, νὰ καταραστεῖς κατὰμουτρα, καθαρὰ αὐτοὺς πού σε φτιάξανε καὶ τὸ θεὸ ἀκόμη, ναὶ τὸ Θεὸ σου. Δέν εἶταν στὸ χέρι σου νὰ πλάσεις ἐσὺ ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτὸ σου, μὰ εἶναι στὸ χέρι σου νὰ τὸν χαλάσεις.» Αὐτὰ κι' ἄλλα πολλὰ μᾶς ἔγραψε κι' ἔπειτα αὐτοκτόνησε.. Ὡ! μὲ συγχαρεῖτε, κλαῖτε!.. τί ἀνόητος, τὸ ξέρω δέν ἔπρεπε νὰ πῶ τίποτα. Μὰ σᾶς δίνω τὸ λόγο μου πῶς οὔτε θὰ σᾶς ξαναμιλήσω ποτέ, ἀλλὰ οὔτε καὶ θὰ μὲ ξαναδεῖτε.. Ἐνα πρᾶγμα μόνο: Νὰ μ' ἀφίσετε νὰ σᾶς ἀγαπῶ!.. Θὰ σᾶς ἀγαπῶ σάν τὴν ἀδελφοδρα μου. Πάντα στὴ σκέψη μου ὀπου κι' ἂν βρίσκωμαι θᾶχω ἐσᾶς. Ὡ! σᾶς εὐχαριστῶ.. Πόσο καλὴ εἴστε!.. Ἀντίο..

Ἐσκυψε τὴς φίλησε τὰ χέρια ἀπαλὰ καὶ χάθηκε γρήγορα μέσα στό μούχρωμα τοῦ δειλινοῦ. Ἐμεινε γιὰ πολὺ ὄρα ἔτσι μὲ τὰ χέρια ἐνωμένα, ὀπως τ' ἄφισε ἀπ' τὸ φίλημα ἐκεῖνος, κοιτάζοντας τὴν ἄκρια τοῦ δρόμου πού χάθηκε. Ὁ καιρὸς εἶχε ἀγριέψει. Τὰ κύματα μαῦρα, μεγάλα, χτυποῦσαν στὰ βράχια, μουγκρίζοντας σάν ἀνήμερα θηρία. Μιὰ σκούρα, βαριά συνεφιά κρέμόταν, ἔτοιμη νὰ πέσει πάνω στὴ γῆ. Κι' ἓνας ἄερας!.. Τὰ δέντρα γέρνανε στό χῶμα καὶ τὰ σύρματα σφύριζαν ἄγρια, τρομαχτικά.. Θυμήθηκε τὰ λόγια ἐκείνης πού τὴς ἔμοιαζε, ἐκείνης πού «εἶχε τὸ

θάρρος νὰ γκρεμίσει τὴ ζωὴ τὴς»!.. Καὶ τ' ἄκουε νὰ ἔρχονται ἀπὸ πολὺ μακριὰ. ἀπὸ παντοῦ, ἀπὸ τὰ σπλάχνα τὴς θάλασσας.. Κι' ἔνοιωσε πῶς γι' αὐτὴν ἀγριέψαν σὴμερα τὰ στοιχεῖα: γιὰ νὰ τὴς ποῦν, ὄτι ἡ Ἄλλη κατάλαβε μόνη τὴς..

Χτύπησε βαριά τὰ πόδια στό χῶμα, ἄνοιξε τὰ χέρια κι' ἔτρεξε γρήγορα νὰ φύγει.. Ἐτσι τὴς φαινόταν πῶς θὰ ἔδιωχνε ὄλες τὶς κακὲς σκέψεις!.. Μπήκε ἀπότομα στὴν κάμαρα, ἄνοιξε διάπλατα τὸ παράθυρο κι' ἔριξε μιὰ ματιὰ στό δρόμο, πέρα κατὰ τὴ λεύκα. Αὐτὴ εἶταν σωριασμένη στό χῶμα. Δέν κράτησε στὴ μάνητα τοῦ ἀέρα καὶ στὴν σκληρὴ προσημονή τὴς. «Καὶ σὺ ἔδωσες κάποιον τέλος στὴ ζωὴ σου! Καὶ σὺ εἶχες τὸ θάρρος σάν ἔκεινη!.. Καὶ μόνο ἐγώ!..» Ἐάπλωσε βαριά, κουρασμένα στό ντιβάνι. Φαινόταν εὐχαριστημένη. Ἄ! ὄχι, γιατί νὰ πεθάνει; Τώρα!.. τῶρα πού βρέθηκε ἓνας ἄνθρωπος πού θὰ τὴν ἀγαπᾶ, πού θὰ ζεῖ μὲ τὴ σκέψη τὴς.. Ὡ! νὰ! νὰ τὰ χέρια τὴς, τὰ χέρια πού φίλησε ἐκεῖνος ὁ ἀδελφός, ὁ ἐρωμένος!.. Ὅπως θέλετε πάρτε το.. Τὶ κι' ἂν δέν τὸν ἔβλεπε πιά ποτέ, τί κι' ἂν τὴς εἶπε λόγια πού δέν ἔπρεπε ν' ἀκούσει, τί κι' ἂν στάθηκε σάν ἀδελφός; Εἶταν αὐτός, εἶταν αὐτός πού περίμενε! Τὴς εἶπε πῶς θὰ τὴν ἀγαπᾶ σάν ἀδελφὴ, κι' αὐτὴ θὰ τὸν λατρεύει ὀπως θέλει ἐκεῖνη.. Καὶ τὴ φίλησε!.. Ὡ! Πόσο χαρούμενη εἶταν!.. Ἐνοιωθε καινούργιες δυνάμεις νὰ πέρνει τὸ κορμὶ τὴς. Ὅλοι νικήθηκαν. κι' ἡ λεύκα ἀκόμη. Καὶ μόνο αὐτὴ νίκησε! Πόσο λίγο ἀλήθεια—ἓνα τίποτα—ἀρκεῖ νὰ μᾶς φέρει ἀναπάντεχα τὴν εὐτυχία, τὴ χαρὰ τὴς ζωῆς! Καὶ ὕπάρχει γιὰ ὄλους μας μιὰ χαρὰ!...

Ὁ ἀέρας ἔμπαινε λεύτερα μέσα στὴ μικρὴ κάμαρα Ἐνας καινούργιος ἀέρας γεμάτος χαρὰ καὶ ζωὴ! Καὶ κείνη δέν στριφογύριζε σάν πρῶτα ξάγρυπνη στό κρεβάτι... Κοιμόταν ἡσυχῆ, γελαστή!..

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗΣ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ι. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ.—Τά πρόσωπα καί τά κείμενα. — 1943.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ νέου βιβλίου, πού κυκλοφόρησεν ὁ «Ἄετός» εἶναι ἕνας δόκιμος αἰσθητικός, μ' ἐξαιρετική φινέτσα καί πλατεία μόρφωση. Ἀπὸ χρόνια κατέγινε μὲ τὴ μελέτη τῆς νεοελ. λογοτεχνίας, τόσο πού σήμερα κατέχει ἀπόλυτα ὅλα τὰ ζητήματα τῆς Στὸ τελευταῖο αὐτὸ ἔργο του παρουσιάζει ὅλη τὴ μαεστρία του στὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ λόγου, γι' αὐτὸ καί τὸ νέο αὐτὸ βιβλίο, ὀγκῶδες καί πολύτιμο σὲ περιεχόμενο στέκεται σὰν τὸ καλλίτερο τοῦ εἴδους του. Ὁ χῶρος δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάλυση τοῦ ἔργου αὐτοῦ πού ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ ἐνδιαφέροντα κεφάλαια. Κάθε μελέτη του εἶναι φρεσκώτερη καί δοκιμώτερη ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἐνδιαφέρει δὲ καθένα πού ἀσχολεῖται μὲ τὰ γράμματα, γιατί τὸν πληροφοροεῖ καί τὸν μορφώνει ἀπόλυτα χάρις στὸν δεξιότεχνον τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖο ἔχει γραφεῖ.

ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ ΤΥΠΑΛΛΟΥ.—«Δὸν Μπόσκο» 1943

Τὰ ἠθικοπλαστικά βιβλία δὲν εἶναι τόσον ἀφθονα στὴν ἐποχὴ μας, γι' αὐτὸ καί ἡ σημερινὴ ἔκδοσις τοῦ «Δὸν Μπόσκο» ἀξίζει πολλοὺς ἐπαίνους. Τὸ νέο αὐτὸ βιβλίο, τοῦ ὁποῖου τὸ περιεχόμενο ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴ ζωὴ καί τὸ ἐνάρετο ἔργο τοῦ Ἁγίου Δὸν Μπόσκο εἶναι μιά σημαντικὴ ἐργασία πού ἀπευθύνεται στὴ νεότητα, κάθε νέος πού θὰ διαβάσῃ τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχει νὰ διδαχθῇ πολλά, κυριώτερα δὲ τὴ φιλαλληλία. Ἡ ἔκδοσις τοῦ «Δὸν Μπόσκο» μᾶς ἱκανοποιεῖ ἀπόλυτα τόσο γιὰ τὸν ἱερὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο γράφτηκε, ὅσο καί γιατί γραμμένη μὲ μίαν ὀλοκάθρη δημοτικὴ θὰ μιλήσῃ εὐκολώτερα στὴν παιδικὴ ψυχὴ.

ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ.—«Ὁ Παράδοχος Γκόζλος» (Διηγήματα) 1943.

Μιά σειρά ἀπὸ διαλεκτὰ διηγήματα μᾶς παρουσιάζει ὁ κ. Ναπ. Παπαγεωργίου, γνωστὸς καί ἀπὸ παλαιότερες ἐργασίες του. Ἡ σημερινὴ του ἐργασία εἶναι μετώπιση ἀπὸ τίς παλῆς καί καλοδεμένῃ Ἡ ἀφήγηση ἔγινε φυσικώτερη καί ὁμαλότερη καί τὰ πρόσωπα κινεῖται μὲ ζωντάνια. Ἕνας λυρισμὸς εἶναι διάχυτος στὶς σελίδες του καί ἕνας βαθὺς ἀνθρωπισμὸς, πού συγκινεῖ τὸν ἀναγνώστη. Τὰ θέματα παρμένα ἀπὸ τὴ ζωὴ, γίνονται τέχνη. Γιὰ τὴ δημοτικὴ γλῶσσα ἔχομε μονάχα ἀντιρρήσεις. Θὰ ἦταν προτιμώτερο νὰ λείπανε οἱ ἰδιωματισμοὶ πού ξενίζουν καί ζημιώνουν τὸ ἔργον στὸ σύνολο.

Π. ΒΑΡΔΗ.—«Ναθανὰὴλ Μάρκος» (Διηγήματα) 1943.

Ἕνα νέο συμπαθητικὸ καί σεμνὸ βιβλίο ἐκυκλοφόρησε τελευταῖα ὁ ἐκδοτικὸς οἶκος τοῦ κ. Λ. Μαυρίδη. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ εἶναι ἕνας νέος πεζογράφος, πού τὸ ταλέντο του παρουσιάστηκε μὲ τὸ πρῶτο του βιβλίο «Δυνατοί» πού τὴν ἐποχὴ πού κυκλοφόρησε, εἶχε κριθῆ ἐπαινετικά. Ἰὸ δεύτερο βιβλίο του, μιά σειρά ἀπὸ πέντε μεστὰ πεζογραφήματα, μᾶς ἱκανοποιεῖ ἀπόλυτα. Στὶς σελίδες του ὑπάρχει πολὺ ἠθογραφία, πού συμβαδίζει ὁμως μὲ τὴν ψυχογραφία τῶν ἡρώων του. Τὰ νέα αὐτὰ διηγήματα μᾶς κάνουν νὰ βλέπουμε εὐνοϊκότερη τὴν ἐξέλιξη τοῦ νέου συγγραφέα.

Χ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ.—«Γιῶργος Σταμπολῆς» (Πορτραῖο) 1943.

Δὲν εἶναι πολὺς καιροὶ, πού ὁ ἴδιος ποιητὴς μᾶς ἀπασχόλησε μὲ τὴν προσωπικότητά του, δοσμένη ἀπὸ τὸ νέο λογοτέχνη κ. Δέληφ. Σήμερα, ὁ κ. Βασιλείαδης, γιὰ τοῦ ὁποῖου τὴν εὐγενικὴ προσπάθεια νὰ δώσῃ κατὰ καιροὺς τὰ πορτραῖτα τῶν νέων λογοτεχνῶν καί ἄλλοτε ἐγράψαμε, μᾶς παρουσιάζει ὅσον τοῦ ἦταν δυνατό πιδ ἄνεπτυγμένα, τὴ ζωὴ καί τὸ ἔργο τοῦ φυσιολόγη Ἑλληνα ποιητῆ. ἀναλύοντας τὸ ἔργο του μὲ τὴ βαθεῖα παρατηρητικότητά πού τὸν διακρίνει.

ΠΕΡΣΕΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ἄγαπητὴ «Ἀργώ»

Στο «Ελευθέρο Βῆμα» τῆς 13-5-41 δημοσιεύτηκε ἕνα ἐκτεταμένον ἀνυπόγραφο ἄρθρον γιὰ τὴν Πηνελόπη Δέλτα με τὸν τίτλον «ἀπέθανεν ἕνας κόσμος» πού διαφεύγει ἀπὸ τὴν βιβλιογραφία τοῦ Ἄλκη Θρούλου (Ν. Ἐστία, τεύχος 377, 15-2-43) γιὰ τὴν ἀλησμόνητη Ἑλληνίδα πεζογράφου.

Μ' ἀγάπη

Δημήτρης Γουλανδρῆς

Ἄγαπητὴ «Ἀργώ»

Τῆς βιβλιογραφίας πού παραθέτει ὁ Ἄλκης Θρούλος στὴ μελέτη του γιὰ τὴν Π. Δέλτα (Ν. Ἐστία τεύχος 377, 15-2-43) διαφεύγει ἕνα σοβαρὸ ἄρθρον τοῦ κ. Ροδᾶ δημοσιευμένο στὰ «Ἀθηναϊκὰ Νέα» στὶς 14 Ἀπριλίου 1941 μὲ τὸν τίτλον «Ἀγγελικὰ πλάσμενη».

Ἐομίζω πὼς ἡ πρόσθεση αὐτὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

Μὲ ἐκτίμησιν

Κ. Δ. Η.

Πάτρα

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

«'Η νυχτοπεταλούδα» «'Η στιγματισμένη». 'Ο κόσμος διεγερμένος από κάποιες ανόητες διαφημίσεις τής ταινίας αυτής στον τύπο, που ύποσχονταν σκηνές με άφθονο σόκιν άπογοητεύτηκε, βέβαια, κάπως, —ξέρω τόσο καλά τὸ ἀθηναϊκὸ κοινὸ!— όταν στή θέση τους εἶδε ἀπλῶς θαυασίες εἰκόνες—σ' ἓνα ἀναπαυτικὸ γιὰ τὰ μάτια χρῶμα σέπιας—ξέχειλες ἀπὸ αἴσθημα, ἀπὸ ποίηση, ἀπὸ παλμὸ, ἀπὸ κάποια ἀόριστα κι' ἰδανικά φευγαλέα, σὰ μουσικὴ πού σβύνει, γοητεία, χάρη στὶς ὁποῖες ἀναδίδεται ἡ Τσεχικὴ αὐτὴ ταινία—τοῦ Φραντζιζέκ Κάπ, μὲ πρωταγωνίστρια τὴν Ἄννα Βιτόβα—ἡ καλλιτεχνικότερη, ἴσως, τῆς χρονιάς. Ὅλα τῆς φαίνονται τόσο «αἰσθηματικά», τόσο «συγκινημένα»! καὶ καταντοῦν—ἀναφερόμενα σ' ἓνα παρελθὸν ὄχι καὶ πάρα πολὺ μακρυνὸ: γύρω στὰ 1905 μὲ τοὺς πληθωρικοὺς γυναικίους φραμπαλάδες, τὰ καπέλλα μὲ τὰ φτερά, τὰ βέλα, τὰ σκληρὰ κολάρια, τὰ μονόκλ, τὴ βασιλεῖα τοῦ βάλς τῆς στρατιωτικῆς στολῆς καὶ τοῦ «αἰσθηματικώτερου» ἔρωτα—τόσο ἀπροσδιόριστα νοσταλγικά!

«'Η γυναίκα μου ἢ Τερέζα». **«'Εσένα μόνον ἀγαπῶ».** Ἀπόλυτα κατάπληκτους μᾶς ἀφήνουν τώρα τελευταῖα μερικὲς τέτοιες γερμανικὲς «κομεντί» σωστὰ ἀριστουργήματα πνευματώδους καὶ δροσερῆς σύλληψης μὰ κι' ἀνυπέβλητα μαστορικῆς ὕλικῆς ἐκτέλεσης χαρακτηριζομένης ἀπὸ τέλειαν ἄνεση, εὐμάρεια, ὀλοκληρωτικὴν ἀπουσία κάθε εἰδους τεχνικῆς μιζέριας, στενότητος, ἀδεξιότητος, ἔτσι ὥστε να πετυχαίνεται ἐντελῶς ἡ παρουσίαση ἐνὸς πολιτισμένου, φωτεινοῦ εὐχάριστου «περιβάλλοντος», καὶ μιᾶς ἀνάλαφρης, αἰ-

σιόδοξης «ἀτμοσφαιρας»... Εἰδικώτερα, σὸ ἐργάκι αὐτὸ, ἔχουμε καὶ μιὰ καινούργια πρωταγωνίστρια—τὴν Ἐλφη Μαγιερχόφερ—πού ὅτι καὶ νὰ γράψει κανεὶς γιὰ τὸ τάκτ τῆς, τὴν ἐξυπνάδα τῆς, τὸ μπρίο τῆς, τὸ λεπτότατο χιούμορ τῆς θᾶναι λίγο.

«'Η γοργόνα». Ἐνας ἀκόμα ποιητικὸς θρόλλος, μιὰ ἐπιπλέον ρωμαντικὴ ἱστορία παρμένη ἀπ' τὴν πλούσια Ἰταλικὴ Μεσαιωνικὴ παρακαταθήκη. Πραγματοποιημένη κι' αὐτὴ—ὅπως κι' ὄλες οἱ ἄλλες σχετικὲς Ἰταλικὲς ταινίες—μ' ἀπόλυτην ὕλικὴ ἐπάρκεια καὶ δεξιολογία πού κινεῖ πραγματικὰ τὸ θαυμασμὸ. Τίποτα ὀμως περισσότερο.

«'Η μικρὴ μας ἡ δασκάλα» «Δις Καθηγήτρια». Κυριαρχεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐδῶ ἡ σπιρωτόζα μορφή τῆς Τζέννου Γιουγκο πού καὶ «δικαιώνει» κάπως τὸ Φίλμ. (Χωρὶς αὐτὴν θάχαμε ἴσως μιὰν «ἐπόθεση» δροσερὴ πάντα—ἀφοῦ εἶναι παρμένη ἀπ' τὴ σχολικὴ ζωὴ—ἀλλὰ καὶ χωρὶς τίποτα τὸ ἰδιαίτερον ἀξιόλογο). Ἡ Τζέννου Γιουγκο ἔχει κάποιον ταμπεραμέντο.

«7 χρόνια γοῦρι». Τὰ συνηθισμένα ἀστεῖα τοῦ Τέο Λίνγκεν καὶ τοῦ Χάνς Μόζερ—πού τοῦ τελευταίου αὐτοῦ ἡ πεζὰ ἀστικὴ ἐμφάνιση καταντᾶ συχνὰ ἀπολαυστικὴ. Ὅ,τι ὀπωσδήποτε κάνει ἐντύπωση σ' αὐτὸ τὸ Φίλμ νομίζω πὼς εἶναι ὁ ἀνοιχτός του ὀρίζοντας. ὁ ἐλεύθερος ἄερας του, τὰ φωτεινὰ του ἐξωτερικά. Ἔχει, ὅμως, κι' ἓνα εὐρημα περίφημο: Τὴν κουφάμαρα τοῦ Τέο Λίνγκεν πού τὸν ἐμποδίζει ν' ἀκούσει καὶ νὰ φοβηθεῖ τίς πιστολιές τῶν γκάγκστερς στὴν Τράπεζα ὅταν πάει νὰ κάνει κατάθεση.

ΝΙΚΟΣ Κ. ΧΑΚΚΑΣ

Τ Ο Θ Ε Α Τ Ρ Ο

Θέατρο Πάλλας Πειραιώς—Θίασος Κατερίνας Ἀνδρεάδη.

Σύμφωνα με παλιά συνήθεια, στὸν Πειραιᾶ κατεβαίνει θίασος τῶν Ἀθηνῶν ὅταν θέλει νὰ μπαλώσει λιγάκι τὰ ὀικονομικά του. Φαίνεται πὼς τὰ τελευταῖα χειμωνιάτικα ἔργα τοῦ θιάσου Ἀνδρεάδη δὲ δώσανε ὅτι ἔπρεπε στὰ ταμεία καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ ξαφνικὴ θύμιση ὅτι ὑπάρχει Πειραιᾶς. "Ἄς εἶναι! "Ἄς μᾶς θυμῶνται κι' ἔτσι! Στὸ Πάλλας, πού σχεδὸν εἶτανε γιομᾶτο ὅλη τῆ βδομάδα ποῦπαιζε ὁ θίασος, μᾶς παρουσίασε δυὸ παλιὰ ἔργα τοῦ ρεπερτορίου του: «Τὸ Κλειδί τῆς Εὐτυχίας» καὶ τῆ «Μαντάμ Σουσοῦ» καὶ σὰν ἐκτὸς προγράμματος δυὸ παραστάσεις μὲ τὸ νέο ἔργο, τὸ «**Εἶμαστε πάτσι**» τοῦ **Ἑρμαν Μπάρ** καὶ γι' αὐτὸ θὰ ποῦμε λιγά λόγια. Τὸ «**Εἶμαστε πάτσι**» εἶναι μιὰ κωμωδία πού κάποτε φτάνει μέχρι τῆ φάρσα μὲ τίς ἀπιθανότητες πού ἔχει. Ἡ ὑπόθεση ξετυλιγεται κανονικά, ἔχει διάλογο ὀμαλῶ, ἔξυπνο καὶ γλαφυρὸ, μερικὲς σκηνές μάλιστα ἔχουνε λεπτὸ χιοῦμορ. "Ἐνας νέος, γυιὸς ξεπεσμένου ἀριστοκράτη, καὶ μιὰ νέα, κόρη λαϊκοῦ πού πλούτησε καὶ ἀπόχτησε ἀξιώματα. Ἐνῶ ὁμως ὅλα γιὰ τὸ γάμο τους φαίνονται εὐνοϊκά, ὁ πατέρας τῆς νέας ἐναντιώνεται γιὰτὶ ὁ γυιὸς τοῦ ἀριστοκράτη εἶναι νόθος, δικὸς του. Ἀλλὰ κι' ὁ ἀριστοκράτης τρέχει νὰ ματωίσει τὸ γάμο ἐπειδὴ ἡ νέα εἶναι κόρη δικῆ του. Δυστυχισμένοι οἱ φτωχοὶ νέοι πού ἀγαπῶνται καὶ νομίζουνε τῶνειρό τους ἀπραγατοποιοῖητο τώρα πιά πού εἶναι ἀδέρφια. Σὲ μιὰν ὀραία σκηνὴ μεταξὺ τῶν δυὸ πατεράδων, ὕστερ' ἀπὸ ἔξυπνη παρεξήγηση (ἡ ὀραιότερη σκηνὴ τοῦ ἔργου) φανερώνεται τὸ χιαστὸ σχῆμα τῆς πατρότητας καὶ οἱ νέοι γίνονται ξένοι... κι' εὐτυχισμένοι. Μιὰ παρένθεση ἐπεισοδειακὴ μπαίνει μὲ τὸ παρούσιασμα ἑνὸς δευτέρου νόθου, τοῦ πλούσιου λαϊκοῦ

πού εἶναι ὀραία καὶ χαρακτηριστικὴ, ὄχι γιὰ τῆ σχετικότητα καὶ φυσικότητα τῆς, ἀλλὰ γιὰ τὸ περιεχόμενὸ τῆς πού τονίζει τὴν ἄδολη καὶ μεγάλη καρδιά τῶν γνήσιων παιδιῶν τοῦ λαοῦ. Ἡταξικὴ ἀντίθεση στοῦ ἔργου τοῦτο εἶνε ἀνάλαφρα παρμένη καὶ μέσα στὰ ὀρια τῆς κωμωδίας. Οἱ τύποι διαγράφονται κάπως μονόπλευρα κι' ἐπιφανειακά.

Ἡ κ. Κατερίνα στοῦ ρόλου τῆς νέας, πολὺ καλὴ. Μὲ τὸ χαριτωμένο καὶ δροσερὸ τῆς παίξιμο, ἔδωσε καθαρά τὸν τύπο τῆς νέας πού ἔχει τὴν καταγωγὴ ἀπ' τὸ λαὸ καὶ περιφανεύεται κι' ἀγαπᾶ τὴν τάξη τῆς. Στὶς ἐρωτικὲς σκηνές φυσικὴ καὶ τρυφερὴ. Ὁ κ. Βεᾶκης εἶχε ἕνα ἐξαιρετικὸ παίξιμο, προσωπικὸ, γιομᾶτο δράση, γοργότητα καὶ μπῆλο. Στέκεται θαυμάσια στὴν κωμωδία, ὀπως στοῦ δράμα καὶ στὴν τραγωδία.

Ἡ διαγραφὴ τοῦ λαϊκοῦ τύπου ποῦφτασε νὰ γίνει βασιλικὸς σύμβουλος, πλούσιος καὶ πυργοδεσπότης χωρὶς κὰν νὰ συνεπαρθεῖ καὶ ποῦμεινε πάντα του παιδί τοῦ λαοῦ, ἦτανε ὑπέροχη τόσο μάλιστα πού σκίαζε τοὺς ἄλλους τύπους. Στὸ ρόλο τοῦ νέου ὁ κ. Χατζίσκος, δὲ μᾶρεσε. Ἡ κίνηση του ἄχαρη. Στὶς ἐρωτικὲς σκηνές ἀφύσικος καὶ ξερός. Καλὰ θᾶτανε νὰ πάψει νὰ κἀνε διαρκῶς κείνες τίς ἄσκημες γκριμάτσες μὲ τὸ στόμα καὶ τὰ σπασμωδικὰ ταλαντέματα τῶν ὀμων καὶ τῶν χεριῶν.

Ὁ κ. Ζωγράφος πολὺ καλὸς σὰν ξεπεσμένος κόμης μὲ τὴ διαφορὰ πὼς ἡ ψεύτικη φωνὴ του ξέφτιζε τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ ἔργου. Οἱ ἄλλοι ἠθοποιοὶ καλοὶ, στοὺς μικροὺς τῶν ρόλους.

Σκηνοθέτη δὲ μπόρεσα νὰ διακρίνω. Μῆπως δὲν ἐδίδασε τὸ ἔργο ὁ κ. Μουζενίδης; Ἡ Μετάφραση τοῦ ἔργου θαυμάσια καμωμένη ἀπὸ τὸν κ. Ξενοπούλο. Τέλεια ἡ προσαρμογὴ στοῦ Ἑλληνικὸ διάλογο πού εἶχε ξεχωριστὴ χάρι.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αλ. Μυρ. Ἀθήνα. Πολλές χασμωδίες παραμορφώνουν τους, κατὰ τ' ἄλλα, καλούς στίχους σας. Ὅμοια, κ' ὁ ρυθμός είναι ἀκατάστατος.— **Μ. Καζογ.** Πειραιά. Σπάνια βγαίνει κάτι καλὸ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους, τοὺς μονολόγους Καταπιστήτε μὲ καὶ τὸ πιὸ θετικό.— **Γ. Ανεμ.** Παιδικὸ πεζογράφημα, χωρίς πλοκή καὶ μὲ θέμα χιλιοεπιτομένο. Ξεχωρίζουν, ἢ περιγραφή κ' οἱ ἀρκετὰ καλὲς εἰκόνες.— **Γ. Τ. Πειραιά.** Τὸ «εἶταν ὄνειρο» γραμμένο πολὺ φτωχά, χωρίς λογοτεχνικὸ χόδημα, χωρίς ζωντανὲς εἰκόνες καὶ περιγραφές. Δείχνει φανερὲς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὰ ξένα ρομάντζα ποὺ ἔχουν κατακλύσει τὸν τόπο μας. **Γ. Παπαδ.** Μοσχάτο. Ἀπὸ τὰ τραγούδια σας δὲ λείπει τὸ αἰσθημα. Ὑστεροῦν ὅμως πολὺ στὴ τεχνικὴ τοῦ στίχου.— **Λωρ. Καμ.** Ἀθήνα. Τὸ ποιήμα σας γραμμένο μ' ἀρκετὴν ἀνεση χωρίς ὅμως συγκίνηση καὶ πνοή. Ἐξ' ἄλλου χτυπᾶν ἄσχημα πολλὲς λέξεις, πολὺ συνηθισμένες (π.χ. ῥεῖπια, ἔχιζα παλάτια κ. ἄ).— **Νικ. Παλ.** Ἀθήνα. Οἱ στίχοι σας χωρίς ρυθμὸ, μουσικότητα καὶ πνοή. Ἡ προσπάθειά σας γιὰ νὰ φιλοσοφήσετε, δὲ πετυχαίνει.— **Δημ. Πουλ.** Ἀθήνα. Θὰ δημοσιευθοῦν.— **Γ. Σπυρ.** Ἀθήνα. Κρατᾶμε τὸ «φιλόβραχο». Ἡ μορφὴ τ' ἄλλου ὄχι τέλεια. Ἡ ἐπιείκεια πού βρίσκετε νὰ δείχνουμε στοὺς νέους, σχεδὸν μᾶς ἐπιβάλλεται μιὰ καὶ τὸ περιοδικὸ εἶναι νεανικό.— **Γ. Λάϊον.** Τὸ ποιήμα σας εἶναι... φτερό στὸν ἄνεμο. Ἄν μελοποιηθεῖ ἴσως γίνεαι ἓνα τραγουδάκι ὁμοιο μ' αὐτὰ πού μᾶς σεβρίζουν τὰ ἑλαφρά μας θέατρα.— **Ρωδ. Τραμ.** Τὸ διήγημα γραμμένο σὲ τύπο ἀναφορᾶς. Μερικὰ καλὰ σημεῖα του ὅμως δείχνουν ἀρκετὴ βελτίωση στὸ γράψιμό σας.— **Δ. Ι. Ριτσ.** Στὸ τελευταῖο τετράστιχο τοῦ τραγουδιοῦ σας, ἀναφεῖτε ὅσα λέτε στὰ προηγούμενα. Δὲν τὸ προσέξατε ;— **Νικ. Μπατ.** Πειραιά. Σὰν προσπάθεια, ἀρκετὰ

ἐνθαρρυντικὴ. Συνεχίστε.— **Στ. Παπαζ.** Ξεχωρίζουμε τὸ «προταντίκουσμα». Χρειαζεται ὁμοῦς ἀρκετὴ ἐργασία γιὰ μιὰ συμπαθητικὴ ἔστω δημιουργία.— **Λαμ. Θαλ.** Ἀθήνα. Σὰς λείπει τόσο ἡ αὐτοπεποίθησις; Τὰ σημερινὰ δείχνουν αἰσθητὴ βελτίωση. Κρατᾶμε γὰ δημοσίευση τὴ «θλίψη». **Κ. Ἡλιοπ.** Πάτρα. Τὸ σημεῖωμα δημοσιεύεται.— **Μ. Β.** Τὰ ποιήματά σας πολὺ ἐπηρεασμένα. Εἶναι καιρὸς νὰ δημιουργήσετε κάτι προσωπικὸ, ἀλόγυια δικό σας.— **Βυρ. Ρωμ.** Ἀθήνα. Ἀκόμα τίποτε. Μὴ βιάζεστε.— **Γ. Π. Τ'** «ἄρρεβωνιάσματα» δὲ μᾶς ἱκανοποίησαν. Θὰ περιμένουμε τίποτ' ἄλλο.— **Θαν.** Ἄνε. Νομίζετε πὸς οἱ λέξεις «λούρων», «θρυμμάτισε», «ἀτσάλνια ἀσπίδα», «χρυσταλλένιο φέρετρο», «σκοταδερὴ χλαμύδα», «ἀνήλεο λυκόφωτο», «ἀργοθανάτου», «κουφάρι» δίνουν χάρη κ' ἀξία στὸ ποῦημα: Τὸ δικό σας μόνον ἐντυπωσιακό.

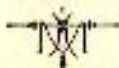
Νικ. Καθερπ. Πειραιά. Τὰ τελευταῖα σας δὲ μᾶς ἱκανοποίησαν.— **Νικ. Χλ.** Ἀθήνα. Κρατᾶμε τὸ «στὴ σιὰ τοῦ Μπωντλαίρ.» Καὶ τὰλλα καλὰ, μὰ τ' ἀδικοῦν πολλὲς ἀντιποιητικὲς λέξεις. Καταργεῖστε τὴ γραφὴν αὐτὴ μὲ τὰ κεφαλαῖα. Μᾶς δυσκολεύετε κ' ἐμᾶς.— **Βυρ. Κων.** Λεῖπει ἡ ἐνότητα ἀπὸ τὴν «Ἐμφάνιση». Διαβάστε Χατζόπουλο νὰ δεῖτε τὴ διαφορὰ, Ὑστερα ἀνύφρητο καὶ διόλου ἐμπνευσμένο.— **Αρ. Κων.** Ἀθήνα. Προτιμοῦμε τίς «μορφές» ἂν καὶ κάποιος ρητορισμὸς εἶναι διάχυτος σ' αὐτό. Διορθώστε το καὶ συμπληρώστε ἀκόμα κάτι, στὸν τελευταῖο στίχο, πού λείπει.— **Αρ. Β.** Ἀθήνα. Ἀπὸ τὴν «Πασηγορία» θὰ δημοσιευτοῦν δυὸ στροφές.— **Γζ. Καστ.** Πειραιά. Τὰ νοήματα στριμωγμένα καὶ συγκεχυμένα. Κι' ὅμως σὲ πέντε δεκαπεντασύλλαβα τετράστιχα θὰ μπορούσατε τόσα νὰ πῆτε! Προσέξτε καὶ τὴν τεχνικὴ τοῦ στίχου.— **Γ. Πρωτ.** Ἀθήνα. Δημοσιεύεται.— **Μ. Καλ.** Πύργον. Θέλει περισσότερο δούλεμα γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουν τὰ νοήματα καὶ νὰ πάει ὁ στίχος τὴν τελειωτικὴ κ' ἄρτια μορφὴ του.

«ΑΡΓΩ»

ΓΙΩΡΓΟΥ Μ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗ

ΑΠΛΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

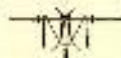
ΠΕΙΡΑΙΑΣ

1943

ΠΕΡΣΕΑ ΑΘΗΝΑΙΟΥ

Σ' ΕΝΑ ΣΠΙΤΑΚΙ ΣΤΗ ΜΥΚΟΝΟ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΑΘΗΝΑ

1943

ΑΔΑΝΔΟΓΡΑΦΙΑ

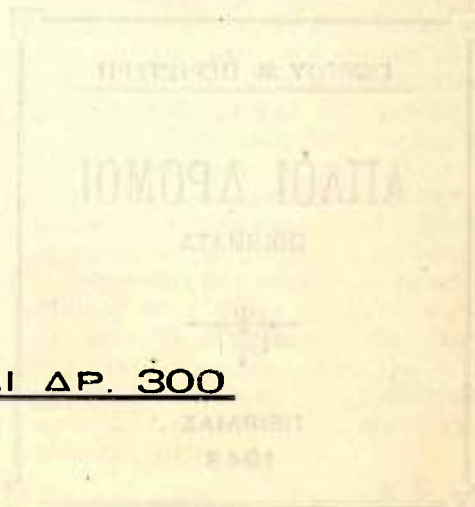
Τυπογραφείον

ΔΗΜ. Σ. ΤΣΟΥΡΟΥΝΑΚΗ

Ναυάρχου Μπήττυ 37

Πειραιεύς

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 300